

De geloofsbelijdenis van Nicea

Leerdienst 2

Ik geloof in de almachtige Vader

Inleiding

"Er moet meer zijn tussen hemel en aarde. Ik weet niet wat, maar er moet wel meer zijn dan dit..."

Wat zeg je als je met een collega in gesprek bent? En het gaat opeens over je levensovertuiging? Over wat je gelooft? Wat heb je als christen te zeggen tegen iemand die zegt: er moet toch meer zijn.

De geloofsbelijdenis van Nicea begint als volgt: *Wij geloven één God, de almachtige Vader, Schepper van de hemel en de aarde, van alle zichtbare en onzichtbare dingen.*

Dus ja, ik geloof zeker dat er meer is tussen hemel en aarde. En dat God dat allemaal gemaakt heeft. Dat er niet alleen *iets* is, maar een *iemand* die ik zelfs Vader noem.

Daar gaat het in deze tweede leerdienst over. Ik focus dus ons geloof in God de Vader. Over schepping ga ik verder niet veel zeggen. En ook niet over alle onzichtbare dingen. Denk bijvoorbeeld aan de engelen (NGB10).

We gaan in deze dienst door de bijbel heen en lezen verschillende teksten over God als vader. Het eerste deel gaat over God als vader, zoals je daarover leest in het OT. Het tweede deel gaat over God de Vader in het NT.¹

Deel 1 – God als vader in het OT

Anders dan in het NT gaat het in het OT niet zo vaak over God als vader. Maar het beeld van God als vader kom je wel een paar maal tegen.

Bijvoorbeeld in Exodus 4,21-23.

Toen zei de HEER tegen Mozes: 'Nu je teruggaat naar Egypte, moeten jullie daar de farao alle wonderen laten zien waartoe ik je de macht heb gegeven. Ik zal ervoor zorgen dat hij hardnekkig weigert het volk te laten gaan. En dan moet jij tegen de farao zeggen: "Dit zegt de HEER: Israël is mijn zoon, mijn eerstgeboren zoon. Ik heb je bevolen mijn zoon te laten gaan om mij te vereren, maar dat heb je geweigerd. Daarom zal ik je eerstgeboren zoon doden.'"

Daar noemt God zichzelf nog niet vader, maar noemt hij het volk Israël

¹ Vgl Van de Beek, Mijn Vader, uw Vader, par 2.5 & 2.6.

wel "mijn zoon". Tegen de Farao die weigert om zijn slaven te laten gaan moet Mozes de wonderen laten zien die God geeft. Ook zal de HEER ervoor zorgen dat de koning van Egypte hardnekkig weigert om het volk te laten gaan, maar dan moet Mozes zeggen: *"Dit zegt de HEER: Israël is mijn zoon, mijn eerstgeboren zoon. Ik heb je bevolen mijn zoon te laten gaan om mij te vereren, maar dat heb je geweigerd. Daarom zal ik je eerstgeboren zoon doden."*

Het is de laatste plaag voor Egypte. De hardste, want zelfs de oudste zoon van Farao zal sterven. Wat laat God hierin zien wie het voor het zeggen heeft. Er zit iets in van: kom je aan mijn zoon, dan kom ik aan jouw zoon. Een vader die voor zijn kind opkomt. Israël is mijn zoon.

Het boek Exodus vertelt hoe dat kind wordt bevrijd uit de slavernij, hoe het door het water heen moet (denk aan de doop) en naar het beloofde land gaat. En wanneer het kind de eerste stappen lijkt te zetten in dat land, houdt Mozes een emotionele preek. Je leest het aan het eind van Deuteronomium.

Want de HEER zegent. Hij geeft je veel om van te genieten. Maar, blijven jullie Hem dan ook trouw? Juist als het goed met je gaat.

Nee dus. Dat is de lijn in het OT. De HEER, onze God – laat iedereen hem prijzen (32,3b). Zoals wij ook deze dienst begonnen: Groot is Hij, allerhoogste Heer! Maar je vergeet Hem ook zo maar als je opgaat in de zorgen van het leven. Of juist als je het zo goed hebt, dat je vergeet aan wie je het te danken hebt.

We lezen nu Deuteronomium 32 vers 1-7:

¹*Leen mij uw oor, hemel, nu ik ga spreken,
luister, aarde, naar wat ik zeggen zal.*

²*Moge mijn onderricht neerdalen als regen, mogen mijn woorden zijn als milde dauw, regen die de grond doordrenkt, lenteregen die het groen in bloei zet.*

³*Want de naam van de HEER roep ik uit: de HEER is onze God, laat iedereen hem prijzen!*

⁴*Hij is een rots, hij staat voor recht; alles wat hij doet is volmaakt.
Trouw is God, rechtvaardig en zuiver, in hem is geen spoor van kwaad.*

⁵*Maar zijn kinderen werden hem ontrouw: tot hun schande gaven zij hun
kindschap op. Vals en trouweloos is dit volk.*

⁶*Is dit uw antwoord aan de HEER? Hoe komt u zo dwaas? Waar is uw
verstand? Is hij niet uw vader, uw schepper? Hij heeft u gemaakt, hij
riep u tot leven.*

⁷Denk aan de tijden van weleer, verdiep u in het verre verleden. Vraag uw vader ernaar, hij zal het vertellen; vraag de oudsten en zij zullen verhalen.

God de HEER is de schepper, de vader. Omdat hij zijn volk geschapen heeft en ook bevrijd uit Egypte. En juist daarom is het zo pijnlijk dat zijn kind geen respect heeft. Dat kinderen ontsporen als ze een slechte vader hebben is te begrijpen, maar deze vader is goed. Hij is trouw en rechtvaardig.

En daarom die vraag: waar is je ontzag? Wie geeft nu zijn kinschap op, verbreekt alle banden, slaat de deur hard achter zich dicht, wanneer je zo'n geweldige vader hebt als God is?

De lijn van het OT is dat het kind Israel niet wil luisteren. Ongehoorzaam is. Geen vertrouwen laat zien. Zichzelf bij God onmogelijk maakt. Je hebt het zo goed dat je Hem niet nodig denkt te hebben.

Het leidt tot de ballingschap. Het oordeel van God over het hardnekkig verzet tegen hem. Israël en Juda worden weggevoerd door buitenlandse machten.

En dan... Wat als je zo ver van huis bent dat je niet eens meer weet hoe de familiefoto's van vroeger eruit zien? Dan roep je uit: waar bent u? Wat lijkt het eindeloos ver weg, het moment dat u ons door de zee voerde? Dan zit je opeens bij de brokstukken die je zelf hebt veroorzaakt.

De ballingen denken aan de dagen van weleer, aan Mozes en zijn volk (Jesaja 63,11). En vanuit dat gemis, dat verlies, het besef van schuld, roepen ze tot God.

We lezen nu Jesaja 63 vers 15 - Jesaja 64 vers 1:

63 - ¹⁵*Zie neer vanuit de hemel, kijk vanuit uw heilige, luisterrijke woning. Waar zijn uw strijd lust en uw machtige daden?*

U bent niet meer met mij begaan, uw ontferming gaat aan mij voorbij.

¹⁶*U bent toch onze vader? Abraham heeft ons niet gekend en Israël zou ons niet herkennen, maar u, HEER, bent onze vader, van oudsher heet u Onze beschermer.*

¹⁷*Waarom, HEER, liet u ons afdwalen van uw wegen? Waarom hebt u ons onbuigzaam gemaakt, zodat wij geen ontzag meer voor u hadden? Keer toch terug, omwille van uw dienaren, van de stammen die u toebehoren.*

¹⁸*Sinds kort hebben onze vijanden uw heilig volk in hun macht gekregen uw heiligdom vertrappt.*

¹⁹*Het is alsof u nooit over ons hebt geheerst, alsof uw naam nooit over ons is uitgeroepen.*

Scheurde u maar de hemel open om af te dalen! De bergen zouden voor u beven.

64 - ¹*Zoals vuur dorre twijgen in vlam zet, zoals vuur water doet koken, zo zou u uw vijanden uw naam laten kennen en alle volken voor u laten beven,*

Scheurde u de hemel maar open... U bent toch onze vader?

We kunnen niet terugvallen op de aartsvaders. Abraham en Israel zijn al lang gestorven. Onze enige houvast bent U in wat U hebt beloofd. We redden het niet. Waarom hebt u ons zo laten ontsporen? Gaf u ons de ruimte? Uw heiligdom is vertrapt. De tempel is kapot. Alsof uw naam nooit over ons is uitgeroepen...

Dat vaderschap van God blijkt dus niet vanzelfsprekend. Zeker als we gewend zijn met het gemak God Vader te noemen is het goed om dit soort teksten te horen. Het is *niet* de normaalste zaak van de wereld dat God zijn kind trouw blijft. Dat hij toch steeds weer doorgaat is alleen te danken aan zijn liefde en trouw.'

En daarom keert een deel van het volk terug uit de ballingschap. Maar ook daarna blijken de mensen weer goedkoop met God als vader om te gaan. Zo lezen we over het volk van God na de ballingschap in het laatste boek van het OT...

We lezen nu Maleachi 1 vers 6-10:

⁶*Een zoon eert zijn vader, een dienaar zijn heer. Als ik jullie vader ben, waar is dan je eerbied voor mij; als ik jullie heer ben – zegt de HEER van de hemelse machten –, waar is dan je ontzag voor mij? Jullie, priesters, minachten mijn naam, en zeggen dan: 'Hoezo minachten wij uw naam?' ⁷Jullie brengen verwerpelijk voedsel naar mijn tafel, en zeggen dan: 'Hoezo hebben wij u verworpen?' Door te beweren dat mijn altaar de moeite niet waard is! ⁸Als jullie met een blind offerdier aankomen, zeggen jullie: 'Wat geeft dat nu?' En ook als jullie met een kreupel of ziek dier aankomen, zeggen jullie: 'Dat geeft toch niets?' Bied de gouverneur zo'n dier maar eens aan en zie of hij er tevreden mee is en jullie goedgezind zal blijven – zegt de HEER van de hemelse machten. ⁹Zo zullen jullie God wel gunstig stemmen, zo zal hij zijn volk wel gunstig gezind zijn! Dit alles gebeurt door jullie toedoen; zou hij zijn volk dan nu goedgezind zijn? ¹⁰Het zou beter zijn als een van jullie de tempeldeuren zou sluiten en jullie het vuur op mijn altaar niet langer zouden aansteken, want dat is toch zinloos. Ik wijs jullie af – zegt de HEER van de hemelse machten – en de offers die jullie brengen aanvaard ik niet.*

Als ik jullie vader ben, waar is dan je eerbied voor mij?² Je hebt het zelf niet eens door. Jullie priesters komen met een gebrekkig offer en zeggen dan: wat geeft dat nu? Nou, geef dat maar eens cadeau aan de

2 Van de Beek, Mijn Vader, 28.

gouverneur. Kom daar maar eens mee aan op een feestje. Dat doe je dus niet. Maar je vindt het geen probleem om mij zo te beledigen...

Hier is God als vader degene die zijn kind pijnlijk confronteert met de waarheid. Dit is wat je doet en daaruit blijkt dat je geen respect voor me hebt. Je vindt het prima dat ik je vader ben, maar heeft het je ook wat te zeggen dat je mij kind bent?

Je denkt dat je met je offers Hem tevreden kunt stellen. Hij mag blij met mij zijn. Ik geef geld aan de kerk, ik kom in de kerkdienst (af en toe, regelmatig, of elke zondag 2 keer), ik bid toch voor mijn eten? Het is toch goed zo?

Nou, zeker goed om te bidden en bijbel te lezen etc. Maar niet om het daardoor op een akkoordje te gooien met God. Met al je godsdienstigheid. Dan is het halfslachtig, het is uiteindelijk niets anders dan gebrek aan ontzag en eerbied. Uit Maleachi blijkt dat je zelfs je belijdenis over God uit eigenbelang kunt doen. Dus als jij je beroept op zijn vaderlijke trouw, ben je dan ook bereid om je als zijn kind te gedragen? Daar gaat het om.

Welk beeld van God als vader komt in het OT naar voren? Een vader die bereid is door het vuur te gaan voor zijn kind en je oneindig trouw te zijn. Niks geen zoetsappig of soft beeld. Maar het beeld van een vader die voor zijn kind wil zorgen, maar het ook bloedserieus neemt als dat kind niks van Hem wil weten. Groot is Hij, allerhoogste Heer. Wat een God is hij!

Deel 2 – God de Vader in het NT

In het NT wordt God wel heel vaak Vader genoemd. Waarom zo veel vaker dan in het OT? Omdat we hem dankzij zijn Zoon Jezus als Vader leren kennen.

Zonder Jezus zouden we de geloofsbelijdenis niet zo begonnen zijn: 'Wij geloven in één God, de Vader..'

In de voorgaande preek heb ik hier al het een en ander over gezegd. Dat je de Vader pas echt leert kennen door de Zoon. Zonder Jezus dus niet.

In hoeverre kan je in de Vader geloven zonder de Zoon? Je noemt God je Vader die voor je zorgt. En dat is mooi en richting je kinderen wil je dat ook meegeven: weet je dat de Vader je kent? Weet je dat je van waarde bent?

Maar als je al wat ouder bent en misschien wel heel je leven in de kerk.. heb je dan nog steeds alleen het beeld van God als Vader? Of denk je bij God ook aan Jezus en de heilige Geest?

Zo niet, hoe volwassen is je geloof dan? Of wat positiever gesteld: wat mag je veel ontdekken over hoe God zich laat zien. In Jezus Christus. En door zijn heilige Geest.

Ga de bijbel lezen. En let er eens op hoe Jezus omgaat met God. Hoe hij Hem 'Vader' noemt. Wanneer hij tot God bidt (Johannes 17), in de angst vlak voor zijn sterven (Marcus 14 vers 36). Door Jezus leer je zien dat God niet alleen *als* een vader is, zoals je in het OT leest, maar ook *de* Vader is.

Dat is belangrijk om God beter te leren kennen. En helpt ook als je een verwrongen beeld hebt van God de Vader vanwege het beeld dat je van je aardse vader hebt. Ik ga er vanmorgen niet veel over zeggen, maar juist dan is het belangrijk om te zien dat God onze Vader is, allereerst vanwege de Zoon. Dan projecteer je niet je beeld van je aardse vader op God, maar bedenk je dat hij allereerst de Vader van Jezus Christus is.

En die Vader mag ook jouw hemelse Vader zijn. Dankzij de Zoon van God, die 'terwille van ons behoud' mens is geworden. Zodat jij en ik geboren kunnen worden 'uit God'. Vorige keer lazen we het begin van het Johannes-evangelie en daarin gaat het ook daarover.

We lezen opnieuw een paar verzen uit Johannes 1, de verzen 10-13:

¹⁰Het Woord was in de wereld, de wereld is door hem ontstaan en toch kende de wereld hem niet. ¹¹Hij kwam naar wat van hem was, maar wie van hem waren hebben hem niet ontvangen. ¹²Wie hem wel ontvingen en in zijn naam geloven, heeft hij het voorrecht gegeven om kinderen van God te worden. ¹³Zij zijn niet op natuurlijke wijze geboren, niet uit lichamelijk verlangen of uit de wil van een man, maar uit God.

Geboren worden uit God. Het klinkt wonderlijk. En dat kan alleen door het grote wonder waar de bijbel van vertelt. Dat het Woord mens werd. En dat

ieder die in de naam van Jezus gelooft zijn kind wordt.

Op die manier wordt het ook gezegd in zondag 13 van de catechismus. Jezus Christus is de eniggeboren Zoon van God. Dat wil zeggen dat hij 'de eeuwige en natuurlijke Zoon van God' is.

Dat is iemand die gelooft niet, maar "*wij zijn om Christus' wil uit genade tot Gods kinderen aangenomen.*"

Dus niet natuurlijk, maar uit genade mag je een kind van God worden.

Het is dus niet normaal of vanzelfsprekend. Maar wel een belofte van God. Het betekent ook een aansporing en aanmoediging om het Woord dat onder ons heeft gewoond te 'ontvangen'. Je bent een kind van God de Vader, wanneer je bij Jezus hoort. Dat is ook het teken van de doop.

God zorgt voor dat nieuwe leven. Als Vader, Zoon en Geest. Dus niet alleen de Vader als Schepper. In het geloofsbelijdenis van Nicea wordt van de Zoon gezegd dat 'door Hem alle dingen zijn geworden' en van de Geest: 'die Here is en levend maakt'. Dus het gewone leven, maar ook het leven uit God is er dankzij Vader, Zoon en Geest.

En als je dan een kind van de Vader bent, gedraag je dan ook zo. En laat je leiden door de heilige Geest. Zo spoort Paulus de gemeente in Romeinen 8 aan.

We lezen Romeinen 8 vers 12-17:

¹²Broeders en zusters, we hoeven ons niet langer te laten leiden door onze eigen wil. ¹³Als u dat wel doet, zult u zeker sterven. Als u echter uw zondige wil doodt door de Geest, zult u leven. ¹⁴Allen die door de Geest van God worden geleid, zijn kinderen van God. ¹⁵U hebt de Geest niet ontvangen om opnieuw als slaven in angst te leven, u hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te zijn, en om hem te kunnen aanroepen met 'Abba, Vader'. ¹⁶De Geest zelf verzekert onze geest dat wij Gods kinderen zijn. ¹⁷En nu we zijn kinderen zijn, zijn we ook zijn erfgenamen, erfgenamen van God. Samen met Christus zijn wij erfgenamen: wij moeten delen in zijn lijden om met hem te kunnen delen in Gods luister.

Laat je niet leiden door je eigen wil. Dat wil niet zeggen dat je geen keuzes moet maken of als slaaf moet leven. Maar juist als je overgeleverd wordt aan jezelf en aan je eigen verlangens en begeerten, dan wordt je juist slaaf. En dan ben je gebonden aan de hoge normen die je jezelf stelt.³ Of die anderen je opleggen. Het lijkt vrijheid, maar het brengt de dood.

Maar allen die door de Geest van God geleid worden zijn kinderen van God. En dan hoef je niet in angst te leven. Maar roep je God aan met 'Abba, Vader'. Het is een volwassen geloof, met kinderlijk ontzag en vertrouwen. Omdat je gelooft dat je alleen dankzij Jezus' offer in genade bent aangenomen. Deze God durf ik te vertrouwen omdat ik Hem ken in

3 Van de Beek, Mijn Vader, 44.

Jezus Christus zijn Zoon.

Dit is gehoorzamen, niet uit angst, plichtsbesef of omdat je het op een akkoordje wil gooien met God. Maar uit liefde. Omdat je erop vertrouwt dat God de Vader je liefheeft omdat hij zijn Zoon voor je heeft gegeven.

Zo blijkt uit het OT en het NT dat God een machtige Vader is die niet goedkoop omgaat met zijn kinderen. Een Vader die niet soft is en alles wel ok van je vindt. Nee, hij kan opkomen voor zijn kind (Farao), het laten voelen wat het betekent om de banden te verbreken (ballingschap), maar het ook weer naar zich toehalen. "Zo liefdevol als een vader is voor zijn kinderen, zo liefdevol is de HEER voor wie hem vrezen." (Psalm 103,13).

Afsluiting

Tot slot: zeg je het na: deze God is ook *mijn* God? Er is meer tussen hemel en aarde, sterker nog: ik vertrouw op Hem.

Zondag 9 Catechismus

"Ik geloof in God de Vader."

De eeuwige Vader
van onze Here Jezus Christus
is om Hem
ook *mijn* God en *mijn* Vader.

Zo staat het ook in zondag 9 van de catechismus. Ik geloof in God de Vader, daarmee bedoel ik: hij is de Vader van onze Here Jezus Christus. En in Hem mag ik ook zeggen: mijn God en 'mijn Vader'. [*Denk daar eens over na*]

Zondag 46 Catechismus

"Onze Vader in de hemel..."

1. Kinderlijk ontzag en vertrouwen
2. Onze Vader, door Jezus Christus
3. Maak Hem niet te klein

Ik hoop dat je hier ja op zegt. Of er naar verlangt. Want dan leer je ook bidden: Onze Vader in de hemel. Daarmee wil Jezus je 'kinderlijk ontzag en vertrouwen' leren. Want God is echt je Vader door Hem. Maak hem niet te klein. Want groot is Hij, allerhoogste Heer. Wat een God is hij!

Amen

Liturgie

Votum en zegengroet

Zingen Psalm 93: 1, 2

Gebed

Verkondiging deel 1 [Lezen Deuteronomium
32: 1 – 7 / Jesaja 63: 15 – 64: 1 / Maleachi 1:
6 – 10]

Zingen Psalm 93: 3

Verkondiging deel 2 [Lezen Johannes 1: 10 –
13 / Romeinen 8: 12 – 17]

Zingen Liedboek 675: 2 [Geest van
hierboven]

Dankzegging en voorbede

Zingen Opwekking 436 [Onze Vader]

Inzameling van de gaven

Geloofsbelijdenis

Zingen Opwekking 574 [Groot is Hij]

Zegen